

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืช

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 13 ฉบับที่ 27 วันที่ 8 กรกฎาคม 2569

หนอนเจาะข้าวผลในลิ้นจี่

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่ในระยะติดผลจนถึงระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต ฝ้าระวังหนอนเจาะข้าวผล โดยหนอนจะเริ่มเข้าทำลายเมื่อลิ้นจี่เริ่มติดผลได้ประมาณ 1 เดือน จนถึงระยะเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นศัตรูสำคัญที่ทำให้ผลลิ้นจี่ร่วงและเสียคุณภาพ ประกอบกับในช่วงนี้สภาพอากาศอากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนัก บางพื้นที่ ส่งผลให้อาจเกิดการระบาดของได้ ดังนั้นเกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดของให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Conopomorpha sinensis* Bradley

วงศ์ Gracillariidae

อันดับ Lepidoptera

ลักษณะการทำลาย

ในผลลิ้นจี่ขนาดเล็กน้ำหนักช่อน้อย ช่อผลลิ้นจี่อยู่ในสภาพชูขึ้น ฝีเสื้อจะวางไข่อยู่นอกของผลลิ้นจี่ เมื่อหนอนฟักออกจากไข่ก็จะเจาะเข้าไปกัดกินอยู่ภายในผล มองดูภายนอกไม่เห็นรอยทำลาย เมื่อผ่าดูจึงเห็นรอยที่ถูกหนอนทำลาย ทำให้ผลที่ถูกทำลายไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ ผลที่ถูกทำลายจึงร่วงหล่นหมด และในผลลิ้นจี่ที่มีขนาดโตขึ้น น้ำหนักเพิ่มขึ้นช่อผลโค้งลง ฝีเสื้อจะม้วนไข่อยู่นอกบริเวณใกล้ขั้ว ทำให้พบหนอนหรือมูลหนอนอยู่ที่ขั้วผล ผลที่ถูกทำลายในช่วงนี้ร่วงหล่นได้ง่าย ถ้าไม่ร่วงชาวสวนยังขายได้ราคาดีอยู่ เพราะมองจากภายนอกไม่เห็นรอยทำลาย แต่ถ้าสังเกตดูให้ดีบริเวณใกล้ขั้วอาจพบรูเล็ก ๆ ปรากฏอยู่ ซึ่งเป็นรูที่หนอนเจาะออกมาเข้าดักแด้ภายนอก

การทำลายในผลขนาดเล็ก

การทำลายในผลขนาดใหญ่

รูปร่างลักษณะ

ไข่ เป็นฟองเดี่ยว ๆ บนผล ลักษณะกลมรีสีเหลืองอ่อน ระยะไข่ 2.5-3.5 วัน เพศเมียวางไข่ได้ 2-331 ฟอง

หนอน เมื่อฟักจากไข่ใหม่ ๆ มีลำตัวยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร สีขาวนวล กะโหลกสีน้ำตาล มี 3 วัย แต่ละวัยใช้เวลาประมาณ 4.3, 5.7 และ 5.3 วัน ตามลำดับ หนอนวัยสุดท้ายจะเจาะออกมาเข้าดักแด้ที่ใบใบที่ร่วงหล่นอยู่บนดินและตามใบวัชพืช

ดักแด้ ก่อนเข้าดักแด้หนอนจะชักใยห่อหุ้มตัวเองอยู่ภายในขนาดดักแด้กว้าง 1.0 ยาว 7.1 มิลลิเมตร ระยะดักแด้ประมาณ 7 – 8 วัน

ตัวเต็มวัย สีน้ำตาลปนเทา เมื่อกางปีกกว้าง 12.0-15.0 มิลลิเมตร ลำตัวยาว 6.0 - 7.0 มิลลิเมตร มีลวดลายซิกแซก ปลายปีกมีสีน้ำตาลปนเหลือง ปีกคู่หลังเป็นพู่คล้ายขนนกสีเทาเงิน หนวดมีสีเงิน มีความยาวกว่าปีกและลำตัว

ไข่

หนอน

ตัวเต็มวัย

ดักแด้

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. เกษตรกรควรหมั่นสำรวจสวนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงผลเริ่มพัฒนาและใกล้เก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันความเสียหาย ลดผลร่วง และรักษาคุณภาพผลผลิต
2. รวบรวมผลลึ้นจี่ที่ร่วงหล่นบริเวณโคนต้น จากการทำลายของหนอนเจาะขั้วผล นำไปทำลายนอกแปลงปลูก
3. เก็บรวบรวมดักแด้ของหนอนเจาะขั้วผลบนใบ ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจน แล้วนำไปทำลาย
4. อนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติที่คอยทำลายหนอนและดักแด้ของหนอนเจาะขั้วลึ้นจี่ ได้แก่ *Goryplus* sp. ทำลายระยะดักแด้ และ *Colastes* sp. หรือ *Paraphylax* sp. ทำลายระยะหนอน
5. ห่อผลด้วยกระดาษ เมื่อผลลึ้นจี่เริ่มเปลี่ยนสี จะลดการทำลายของหนอนเจาะขั้วลึ้นจี่ได้โดยไม่ต้องพ่นสารกำจัดแมลง
6. หากมีการระบาดของหนอนเจาะขั้วผล ให้พ่นด้วยสารกำจัดแมลง โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่น 3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน เริ่มพ่นเมื่อผลมีอายุ 40 วัน ได้แก่
 - อิมิดาโคลพริต 10% SL อัตรา 10 มิลลิลิตร (งดพ่นก่อนการเก็บเกี่ยว 10 วัน)
 - คาร์บาริล 85% WP อัตรา 45 กรัม (งดพ่นก่อนการเก็บเกี่ยว 7 วัน)
 - ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 10 มิลลิลิตร

ที่มาข้อมูล : กรมวิชาการเกษตร

ที่มาภาพ : 1. <https://tie.twtm.com.tw/en/exhibition-detail/93>

2. <https://assets-eu.researchsquare.com/files/rs-3368329/v1/b97217ed-6f19-48a0-bc01-fd6e2b21f44a.pdf?c=1698083536>

3. https://www.inaturalist.org/taxa/371297-Conopomorpha-sinensis/browse_photos

ที่ปรึกษา : นางสาวสุนนา ลิมาสถฐ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกัญยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

